

گزارشی از معضلات بسته کاران سمنان
وروایت هایی از کاهش برداشت

داستان بسته

استان سمنان با مساحت ۹۷ هزار و ۴۹۱ کیلومتر مربع، هفتمین استان ایران از نظر مساحت است. شهرستان های گرمسار، آزادان، سمنان، شاهرود، دامغان، سرخه، میامی و سنگسر در این استان واقع شده‌اند. استان سمنان یکی از قطب‌های تولید بسته درجه یک در ایران است.

صفحه ۶

چهارشنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۲ • ۱۸ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۴ اکتبر ۲۰۲۳ • سال بیست و یکم • شماره ۴۶۶۲ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: رزمایش مشترک پهبادی ۱۴۰۲ ارتش با معرفی ویژگی‌های جدیدترین دستاورد پهبادی ارتش همراه شد، ماجرای بیهوش شدن یک دانش آموز دختر در ایستگاه مترو و یادداشت‌هایی از عبدالرضا ناصرمقدسی، ابراهیم ایوبی

«شرق» از تأکید مجلس به وزارت کشور برای جلوگیری از ورود اتباع غیرقانونی خارجی گزارش می‌دهد

ضرورت میزبانی قانونمند

گزارش تیریک را در صفحه ۲ بخوانید

بدرقه فردوس کاویانی به خانه ابدی

او برای ما شادی و نور هدیه آورد

نگاه

صداوسیما و تحولی که نشد

یادداشتی از سعید فانیان

گزارشی از گره‌های حقوقی معاملات که به
سوءاستفاده در بازار اموال غیرمنقول دامن زده است

مصائب قولنامه‌ها

گزارش «شرق» از تداوم نگاه‌های جنسیتی
به رانندگی زنان در سطح شهر

جنگ بیشتر؛ سهم زنان
برای رانندگی در خیابان

۱۰

چرا الاتحاد بدون بازی با
سپاهان، ایران را ترک کرد

۹

رهبر انقلاب اسلامی در دیدار مسئولان نظام
سفیرای کشورهای اسلامی و میهمانان کنفرانس وحدت:

قمار عادی سازی روابط

با رژیم صهیونیستی محکوم به باخت است

صفحه ۳

عکس: بابائیکان اطلاع رسانی - نظام معظم رهبری

یادداشت

دولت مالیاتی

حمزه نوذری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

در خبرها نقل شده بود که مقام ارشد سازمان مالیاتی اعلام کرده است درآمدهای مالیاتی در شش ماه گذشته به دو برابر درآمدهای نفتی رسیده است و از آن با عنوان دستاورد بزرگ دولت سیزدهم یاد شده بود. دستاوردی که نشان‌دهنده کاهش وابستگی به نفت و تأمین مالی با تمرکز بر مالیات‌ستانی است. ایشان به این موضوع هم اشاره کرده بودند که وصول درآمدهای مالیاتی با تأکید بر اطلاعات شفاف و دقیق به دست آمده است. این‌گونه اطلاع‌رسانی به این معنا است که دست‌کم در کوتاه‌مدت ما شاهد دولت نفتی یا دولت رانتیر نیستیم. دولت رانتیر دولتی است که درآمدهایش از منابع زیرزمینی مانند نفت و گاز به دست می‌آید و چون در تأمین منابع از جامعه و درآمدهای مالیاتی بی‌نیاز است، چندان پاسخ‌گوی جامعه نیست. حال که دولت سیزدهم حتی در کوتاه‌مدت دیگر دولت نفتی نیست و بیشتر درآمدهایش از طریق مالیات‌ستانی به دست می‌آید، باید گام دوم و مهم‌تر را هم بردارد و آن این است که به صوت شفاف (همان‌گونه که در مالیات‌ستانی ادعا شد) نحوه هزینه‌کرد مالیات‌ها را هم به صورت منظم و مستمر به اطلاع جامعه برساند تا هم اعتماد جامعه به دولت بیشتر شود و هم انگیزه پرداخت مالیات بیشتر شود. تغییر در منابع دولت از سازوکار وابستگی به مالیات‌گروه‌های مختلف جامعه، تحول در نحوه پاسخ‌گویی و شفافیت در هزینه‌کرد این منابع را به هم دنبال دارد. تجربه نشان داده است که دولت مالیاتی نمی‌تواند هزینه‌هایش و تورم در آن را از شهروندان پنهان کند. در ادامه سعی می‌کنم نکاتی را در این زمینه بیان کنم.

ادامه در صفحه ۳

یادداشت

دلایل اقتصادی - اجتماعی هنجار شدن ناهنجاری‌ها

محمدرضا یوسفی شیخ‌ریاط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

همه افراد ممکن است گاه اصول اخلاقی را زیر پا بگذارند. این امر در سطح کلان جامعه نیز می‌تواند مصداق داشته باشد. معمولاً این مسیر با گفتن دروغ و ارتکاب جرائم کوچک شروع می‌شود. اما پرسش این است که چرا زیر پا گذاردن اصول اخلاقی در یک جامعه تداوم می‌یابد؟ چرا به جای توقف مسیر غلط، نه‌تنها انسان‌ها از کار خطای خود، دست نکشیده بلکه بر شدت و عمق خطای آنان در طول زمان افزوده می‌شود و به قولی تخم‌مرغ دزد، شتر دزد می‌شود. به‌راستی چرا این روند متوقف نمی‌شود؟ تداوم یک عمل ناهنجار اجتماعی مانند اختلاس، رانت‌خواری، رشوه، دروغ‌گویی و مانند آن با شدت و عمق بخشیدن به این ناهنجاری‌ها به عواملی بستگی دارد. برخی از مطالعات نشان می‌دهد که اگر رفتارهای غیراخلاقی به نتایج مالی با افزایش قدرت اجتماعی منجر شود، سقوط بیشتر در رفتارهای غیراخلاقی و جرائم محتمل‌تر خواهد بود. فرض کنیم که رشوه‌گرفتن، خفت‌گیری، فحشا، قاچاق مواد ممنوعه و مانند آن موجب درآمد مناسبی برای فرد شود و او بتواند از این طریق سطح زندگی خود را بالا ببرد. عادت به زندگی جدید و لذت از قرارگرفتن در موقعیت بهتر موجب می‌شود که فرد از مسیر غیراخلاقی خود بازنگردد. یا فرض کنیم در یک محیط اداری، فرد با زبان‌بازی، تملق و چاپلوسی، دورویی، زیر آب زدن دیگران و مانند آن بتواند موقعیتی بهتر در اداره به دست آورده و پله‌های ترقی را بر حسب استعداد در امور یادشده طی کند. در این صورت نیز احتمال بازگشت از چنین رفتارهای غیراخلاقی‌ای کاهش می‌یابد.

ادامه در صفحه ۳

سرمقاله

به سوی تعلیق بیشتر آزادی اطلاعات

کامبیز نوروزی

حقوق دان

وقتی جامعه‌ای دچار وضعیت بی‌حقوقی می‌شود، نخستین چیزی که در ابهام، ابهام و تردید می‌افتد، معیارها، ضوابط و مفاهیمی هستند که به خاطر بدیهی بودن، حتی نیاز به اثبات هم ندارند ولی شرایط بی‌حقوقی آنها را هم مورد تردید و حتی انکار قرار می‌دهد.

ماه‌هاست بحث شفافیت قوای سه‌گانه بین ساکنان مجلس و شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت در رفت‌وآمد و مجادله است. این طرح اگرچه در حد مطلوب قرار ندارد، اما می‌تواند تا اندازه‌ای به دسترسی مردم و رسانه‌ها به آنچه در ساختارهای دستگاه‌های حکومتی می‌گذرد، کمک کند. باین‌حال، در رفت و برگشت‌های متعدد این طرح، مخالفت‌ها همچنان ادامه دارد و اشخاص و جریان‌های خاصی مانع از تصویب آن هستند. طرح شفافیت قوای سه‌گانه می‌تواند بخشی از اصل آزادی اطلاعات را تأمین کند. در صورت آزادی اطلاعات، فرایندهای تصمیم‌گیری در قوای سه‌گانه از پرده بیرون خواهد آمد و جامعه می‌تواند تا حدی در جریان جزئیات تصمیم‌گیری نظام حکمرانی قرار گیرد.

اما مسئله اینجاست که تقریباً همیشه دستگاه‌های حکومتی از آزادی اطلاعات گریزان بوده و به وسایل و شیوه‌های مختلف، مانع از آن می‌شدند که اطلاعات به شکل آزاد در دسترس جامعه قرار گیرد.

حال آنکه آزادی اطلاعات یکی از مهم‌ترین ابزارهای مبارزه با فساد، سوءاستفاده از قدرت و تولید رانت است. همچنین در صورت آزادی اطلاعات، راحت‌تر می‌توان میزان کفایت و بی‌کفایتی مدیران را سنجید و ارزش‌گذاری کرد. اتفاقاً به همین دلایل است که همیشه با آزادی اطلاعات مخالفت می‌شده است.

از نظر حقوقی اما آزادی اطلاعات به‌عنوان یکی از پایه‌های اساسی حق آزادی بیان از حقوق ذاتی ملت است. از حیث حقوق اداری و حقوق اساسی، اصل بر محرمانه نبودن اطلاعات، اسناد و مدارک دولتی است. تنها مورد استثنا، اطلاعات مربوط به دستگاه‌های انتظامی، امنیتی و نظامی است که اصل بر محرمانه بودن آنهاست. بنا بر اصل عدم محرمانگی، اطلاعات، اسناد و مدارک سازمان‌های دولتی قابلیت دسترسی دارند و باید در اختیار خبرنگاران قرار گیرند و مردم از آنها آگاه شوند. این اطلاعات، اسناد و مدارک بنا بر اصل حاکمیت ملی که در اصل ۵۶ قانون اساسی تصریح شده است، متعلق به مردم هستند و سازمان‌های حکومتی‌ای که به تصمیم مردم عهده‌دار اداره امور شده‌اند، نمی‌توانند مردم را از دانستن آنها محروم کنند و این اطلاعات را در انحصار خود بگیرند.

برای نمونه، در چند سال اخیر که طرح خصوصی‌سازی در جریان است، هیچ‌کس نمی‌داند در واگذاری اموال و شرکت‌ها چه اتفاقاتی می‌افتد؟ قراردادهای چگونه‌اند؟ قیمت‌ها چیستند؟ خریدار کیست؟ شرایط واگذاری چگونه است و...؟ قراردادهای دستگاه‌ها تقریباً همیشه پنهان از نگاه جامعه است.

غیر از مذاکرات صحن علنی مجلس، سایر مجامع تصمیم‌گیری، مانند هیئت دولت، بدون آگاهی مردم عمل می‌کنند. البته اگر حکم قانون اساسی برای علنی بودن جلسات مجلس نبود، چه‌بسا آن را نیز غیرعلنی می‌کردند؛ چنان‌که در مورد لایحه حجاب و عفاف بنا ارجاع آن به کمیسیون خاص، نگذاشتن مردم از مذاکرات مربوط به این لایحه آگاه شوند.

در میان انبوه تصمیم‌های روزمره‌ای که در شهرداری‌ها، دولت، مجلس، قوه قضائیه و سازمان‌های عمومی دیگر گرفته می‌شود، جز معدودی انگشت‌شمار، بقیه در خفا می‌مانند. قراردادهای دولتی و شرکت‌های دولتی و روند انعقاد آنها پنهان است. پشت‌پرده‌ها را نمی‌گذاردن کسی ببیند.

حالا مدتی است مخالفان طرح شفافیت قوای سه‌گانه که تاحدی می‌تواند به آزادی اطلاعات کمک کند، با این استدلال آمارانه و مردود که مردم نباید در جریان یک‌سری مسائل قرار گیرند، عملاً مردم را بی‌اعتبار کرده و اصل اساسی و عظیم حاکمیت ملت را منکر می‌شوند. آری! اطلاعاتی که مربوط به دستگاه‌های نظامی، امنیتی و انتظامی است باید محرمانه و حتی گاهی سری محسوب شوند، اما دستگاه‌ها که بیشترین قدرت سیاسی و مالی را دارند، چه؟

مردم را بی‌گانه تلقی می‌کنند چون در پشت پرده‌های ضخیم و غیرقابل نفوذ، راحت‌تر می‌توانند به قبضه قدرت و امتیازات دست بیابند. بدون آزادی اطلاعات، آزادی بیان بی‌معنا می‌شود.

بچه‌ها به سمت قله

سی و پنجمین جشنواره بین‌المللی
فیلم‌های کودکان و نوجوانان

اصفهان
۱۵ الی ۲۰ مهر ۱۴۰۲

35th International Film Festival for Children and Youth

Isfahan. 7.12 October 2023

شناسه آکهی ۱۵۷۹۳۱۹ م الف ۲۶۷۶